

Ken uzelf
*elementen en structuren
van het
psychische leven*

Vertaald uit het Frans.

Oorspronkelijke titel:

LA VIE PSYCHIQUE : ÉLÉMENTS ET STRUCTURES

© 2008, Éditions Prosveta S.A., France, ISBN 978-2-85566-368-5

1e druk: KEN UZELF – ELEMENTEN EN STRUCTUREN VAN HET PSYCHISCHE LEVEN
Drij. Wilco - Amersfoort

© 2014 Stichting Prosveta Nederland is voorbehouden voor alle landen.
Niets aan deze publicatie mag, privé of anderszins, op elektronische,
mechanische, gefotokopieerde, audiovisuele of andere wijze worden
gereproduceerd, vertaald, bewerkt, in archiefsystemen opgeslagen of
doorgezonden, zonder voorafgaant toestemming van auteurs en uitgevers.

ISBN 978-90-76916-35-4

Omraam Mikhaël Aïvanhov

ken uzelf
elementen en structuren
van het
psychische leven

Izvor reeks - 222

P R O S V E T A

INHOUD

Hoofdstuk	pag.
I Ken uzelf	7
II Het schematisch overzicht	13
III Meerdere zielen en meerdere lichamen	23
IV Hart, verstand, ziel, geest	33
V De scholing van de wil	59
VI Lichaam, ziel, geest	69
VII Uiterlijke kennis, innerlijke kennis	89
VIII Van intellect naar intelligentie	103
IX De ware verlichting	115
X Het causale lichaam	125
XI Het bewustzijn	137
XII Het onderbewuste	161
XIII Het hoger zelf	171

De lezer zal bepaalde aspecten van de teksten van Omraam Mikhaël Aïvanhov in dit boek beter begrijpen, als hij zich realiseert dat het gaat om een louter mondeling onderricht.

I

KEN UZELF

‘Ken uzelf’ ...Er zijn maar heel weinig mensen in geslaagd deze spreuk op het fronton van de tempel van Delphi juist te interpreteren. Wie is die ‘uzelf’ die we moeten kennen? Gaat het over ons karakter, onze zwakheden, onze gebreken en onze kwaliteiten?... Welnee, als het alleen daarover ging, zouden de wijzen dit voorschrift nooit op het fronton van een tempel hebben gebeiteld. Natuurlijk is deze kennis noodzakelijk, maar onvoldoende. Kennis hebben van jezelf is veel meer dan dat. Zichzelf kennen betekent zich bewust worden van de verschillende lichamen waaruit we zijn opgebouwd, van het meest compacte tot het meest subtiele, van de principes die deze lichamen bezielen, van de behoeften die ze ons laten ervaren en de bewustzijnstoestanden die ermee overeenstemmen. Wij weten echter niets van dit alles. Iedereen observeert zichzelf een beetje, tracht van zichzelf enkele goede en minder goede kanten te kennen en zegt dan: ‘Wel, ik ken mezelf!’ Nee, men kent zichzelf nog niet.

In werkelijkheid is er geen voorstelling van het menselijk wezen voorhanden, die zijn complexiteit

geheel en al weergeeft. Het zal je daarom niet verbazen dat de godsdiensten en de verschillende filosofische systemen niet alle hetzelfde concept van zijn structuur hebben. De hindoes maken bijvoorbeeld een indeling in 7 en de theosofen hebben deze indeling ook overgenomen. Astrologen hanteren de indeling in 12, overeenkomstig de 12 tekens van de dierenriem en de alchimisten hanteren een indeling in 4 volgens de 4 elementen. De kabbalisten kozen voor de indeling in 4 en in 10: de vier werelden en de tien sefiroth. In de religie van de oude Perzen, het mazdeïsme en vervolgens het manicheïsme, wordt de mens in 2 ingedeeld, volgens de 2 beginselen van goed en kwaad, van licht en duisternis, Ormuzd en Ahriman. Wat de christenen betreft, is er meestal sprake van een 3-deling: lichaam, ziel en geest. Daar kan ik nog aan toevoegen dat sommige esoterici voor een indeling in 9 hebben gekozen, omdat zij de 3-deling doorvoeren in 3 werelden: de fysieke, de spirituele en de goddelijke wereld.

Waar is de waarheid? Bij allen. Het hangt af vanuit welk gezichtspunt je de mens beschouwt. Daarom verwerp ik geen enkele van deze indelingen. Voor het gemak pas ik op de mens vaak een 2-deling toe: de lagere natuur of persoonlijkheid, en de hogere natuur of individualiteit, omdat deze indeling het begrip van sommige vraagstukken gemakkelijker maakt.¹ Voor andere uitleg kies ik de indeling in 3, 6 of 7 indien dit me duidelijker lijkt voor jullie. Deze indelingen zijn slechts handige middelen om een of ander aspect van de werkelijkheid weer te geven. Geen enkele spreekt

de andere tegen, omdat elk van hen waar is vanuit een bepaald gezichtspunt.

Wanneer men een idee wil geven van de menselijke anatomie, wordt voor een beter begrip niet alles tegelijk weergegeven, maar is het beter om verschillende overzichten te maken van de onderscheiden systemen: het beendergestel, de spieren, de bloedsomloop, het zenuwstelsel... Zoals men ook voor de aardrijkskunde verschillende kaarten maakt: natuurkundig, politiek, economisch, geologisch, enz... Welnu, hetzelfde gaat op voor alle gebieden. Precies zoals de anatoom of de aardrijkskundige, gebruiken de Ingewijden verschillende schema's of indelingen al naargelang de aspecten van het menselijk wezen en de vraagstukken die ze willen uitdiepen.

Noot

1. Zie ook Verz. Werk deel 11, De Gouden Sleutel

II

HET SCHEMATISCH OVERZICHT

‘Al wat beneden is, is zoals wat boven is en al wat boven is, is zoals wat beneden is’,¹ heeft Hermes Trismegistus gezegd. Het bestaan in de mens van subtiele principes met ieder hun eigen behoeften en activiteiten is gemakkelijk te begrijpen, als je uitgaat van de behoeften en activiteiten van het fysieke lichaam. Dit ga ik trachten aan te tonen met behulp van dit schematisch overzicht, waarin ik de voornaamste elementen van ons fysiek en psychisch leven bijeen heb willen brengen.

Laten we dus beginnen bij ons fysieke lichaam. Wat heeft het nodig? Gezondheid. Om gezond te zijn heeft het voedsel nodig, moet het eten. Om aan voedsel te komen, heb je geld nodig. En daarvoor moet je werken. Zo eenvoudig is dat.

Welnu, aangezien wat beneden is, in de fysieke wereld, gelijk is aan wat boven is, in de spirituele wereld, moet je weten dat je dezelfde processen terugvindt in de subtiele gebieden wat betreft de andere principes waaruit de mens bestaat: de wil, het hart, het intellect, de ziel en de geest. Ieder principe neigt naar

een doel en om dit doel te bereiken heeft het principe voedsel nodig; om aan dit voedsel te komen, heb je geld nodig en dit geld verdien je door een bepaald werk te verrichten.

Laten we de wil nemen: deze heeft beweging, dus vermogen als doel. Hij heeft er behoefte aan op dingen, wezens, situaties in te werken, ze vorm te geven, te transformeren. Maar hij kan niet actief zijn als hij niet wordt gevoed en zijn voeding bestaat uit kracht: eenmaal met kracht gevoed, kan de wil zich manifesteren. Om nu deze kracht, die zijn voedsel is, te kopen, heeft hij geld nodig en dit geld is het gebaar: om energie te ontketenen moet je je altijd losrukken uit de onbeweeglijkheid en de futloosheid. Juist door jezelf eraan te wennen te handelen, te bewegen, ‘koopt’ de wil kracht en wordt hij machtig. Alle lichamelijke inspanningen die je kunt doen, versterken je wil.

Vervolgens het hart. Wat heeft het hart nodig? Te zwellen van vreugde en dus is het op zoek naar warmte, blijdschap, geluk. Het voedt zich met het gevoel en als betaalmiddel daarvoor heeft het hart liefde nodig. Als je lief hebt, is deze liefde het ‘geld’ dat je in staat stelt tot ‘kopen’ en wel om allerlei gevoelens, gewaarwordingen en emoties te verkrijgen of te ervaren. Verlies je je liefde, dan verlies je het geluk en sta je in de kou. Hoe kunnen we deze rijkdom van de liefde bewaren? Door ons iedere dag toe te leggen op de harmonie jegens de medeschepselen en het hele universum.

Het schematisch overzicht

17

En het verstand? Dat heeft verlichting nodig, het is op zoek naar licht, kennis. Zijn voedsel is de gedachte. Wijsheid is het geld dat het in staat stelt de beste gedachten te kopen. En de activiteit door middel waarvan het verstand wijsheid verwerft, is de meditatie. Alleen de wijsheid kan je verstand voeden met de beste gedachten en op die manier zal het het licht verkrijgen, dat het zoekt.

Het ideaal van de ziel is de ruimte, de onmetelijkheid. De menselijke ziel is een heel klein deeltje van de universele Ziel en ze voelt zich zo beperkt, zo in het nauw in de mens, dat het haar enige wens is te kunnen uitdijen in de ruimte. Om dit ideaal te bereiken, heeft zij er ook behoefte aan versterkt te worden en er bestaat voor haar een geschikt voedsel: alle kwaliteiten van het hoger bewustzijn, de onbaatzuchtigheid, de zelfverloochening, het offer. Het geld waarmee zij dit voedsel koopt is de extase, de versmelting met de goddelijke wereld. Het werk dat haar in staat stelt deze fusie te verkrijgen, is het gebed, de contemplatie. Inderdaad, de contemplatie is de meest geëigende activiteit voor de ziel.

Het ideaal van de geest is de eeuwigheid, want de geest, die in essentie onsterfelijk is, overstijgt de tijd. Maar om de eeuwigheid te verkrijgen, heeft de geest voedsel nodig en dat is de vrijheid. Heeft de ziel het nodig om zich te verwijderen, zo heeft de geest er behoefte aan alle banden te verbreken, die hem

PRINCIPE	IDEAAL	VOEDSEL	BETAALMIDDEL	ACTIVITEIT
GEEST GODD. BEWUSTZIJN	TIJD EEUWIGHEID ONSTERFELIJKHEID	VRIJHEID	WAARHEID	IDENTIFICATIE EENWORDING SCHEPPING
ZIEL BOVENBEWUSTZIJN	RUIJTE ONMETELIJKHEID ONEINDIGHEID	ONPERSOONLIJKHEID ALTRUISME	VERSMELTING VERRUIMING EXTASE	CONTEMPLATIE AANBIJDING GEBED
VERSTAND ZELFBEWUSTZIJN	KENNIS WETEN LICHT	GEDACHTE	WIJSHEID	MEDITATIE STUDIE VERDIEPING
HART BEWUSTZIJN	VREUGDE GELUK WARMTE	GEVOEL	LIEFDE	MUZIEK ZANG / POËZIE HARMONIE
WIL ONDERBEWUSTZIJN	BEHEERSING MACHT BEWEGING	KRACHT	GEBAAAR ADEM	ADEMHALING OEFENING / DANS PANEURITMIE
FYSIEK LICH. ONBEWUSTHEID	STERKTE GEZONDHEID LEVEN	VOEDING	GELD	ACTIVITEIT DYNAMIEK ARBEID

geketend houden. De waarheid is het betaalmiddel waarmee de geest de vrijheid koopt.

Iedere waarheid die je over een of ander onderwerp kunt verkrijgen, geeft je de mogelijkheid je te bevrijden. Jezus zei: 'U zult de waarheid kennen en de waarheid zal u bevrijden.' (Joh.8:32) Ja, juist de waarheid bevrijdt. De activiteit die je in staat stelt de waarheid te verkrijgen, is de vereenzelviging met de Schepper. Degene die zich met de Schepper vereenzelvigt, wordt een met Hem, hij bezit de waarheid en is vrij! Toen Jezus zei: 'De vader en ik zijn een' (Joh.10:30), vatte hij dit proces van identificatie samen.

In dit overzicht heb ik de voornaamste elementen van het fysieke en vooral psychische leven bij elkaar willen brengen en op elkaar af willen stemmen. Ik heb er een eenheid van gemaakt, terwijl je ze gewoonlijk versnipperd aantreft. Uiteraard zou je deze begrippen tot in het oneindige kunnen uitwerken en verduidelijken.

Dit overzicht kan niet alles bevatten, er zijn natuurlijk een aantal begrippen die je er niet in zult terugvinden, maar we kunnen er toch de verschillende bewustzijnsniveaus in plaatsen: het onbewuste, het onderbewuste, het bewustzijn, het zelfbewustzijn, het bovenbewustzijn.

Veel filosofen, psychologen en psychoanalytici hebben zich over dit probleem van de verschillende niveaus van bewustzijn gebogen. Wat ze erover gezegd hebben, is zeer interessant, maar vaak heel

moelijk in verband te brengen met de ervaring van het dagelijks leven. Voor een beter begrip zal ik je daarom een simpel voorbeeld geven. Stel je voor dat je bent gevallen en je hebt daarbij flink je hoofd gestoten, je bent bewusteloos, dus in onbewuste toestand. Men probeert je bij te brengen en je begint een beetje te bewegen, nog zonder de ogen te openen: je bent in onderbewuste toestand. Na een paar seconden open je de ogen en je realiseert je dat je op de grond ligt, omringd door mensen, maar je hebt er nog geen idee van wat er is gebeurd. Nu ben je in bewuste toestand. Vervolgens kom je helemaal tot jezelf, je voelt de pijn, je begrijpt wat er is gebeurd en hoe dat is gekomen: dit is de zelfbewuste toestand. Wel, gelukkig ben je nu helemaal hersteld, je begrijpt dat het erger had kunnen aflopen en je bedankt de Hemel je beschermd te hebben: dit is de staat van bovenbewustzijn. Je ziet dat het duidelijk is.

Laten we nu eens zien hoe de verschillende elementen waaruit ons wezen bestaat, overeenkomen met deze verschillende bewustzijnstoestanden. Het fysieke lichaam komt overeen met het onbewuste. Alle uitingen van het fysiologisch leven (ademhaling, spijsvertering, bloedsomloop, uitscheiding, groei) stemmen overeen met het onderbewustzijn. Het bewustzijn komt overeen met de gebieden van de wil en het hart, en op het niveau van het verstand ontstaat een begin van zelfbewustzijn. Het bovenbewustzijn behoort tot de gebieden van de ziel en de geest. Waar het de geest

Het schematisch overzicht

21

betreft, kunnen we zelfs spreken van goddelijk bewustzijn.

Om terug te komen op de essentie, het schematisch overzicht laat je duidelijk zien hoe je met de verschillende principes die zich in jou bevinden, kunt werken, zonder er ook maar een te verwaarlozen. Alleen degene die dagelijks leert werken met zijn fysiek lichaam, zijn wil, zijn hart, zijn verstand, zijn ziel en zijn geest, zal op een dag de volheid bezitten.

Noot

1. Zie ook Izvor 202, De mens veroverd zijn bestemming, hst. V: 'De wet van de overeenkomsten'